

Nr 83.

Av herrar **Olsson** i Stockholm och **Flyg**, om upphävande av lagen om tjänsteplikt.

Det nu synnerligen allvarliga läget kräver av såväl regering som riksdag, att en intim samverkan sker med hela det svenska folket. Många hinder för detta har tidigare rests genom riksdagens beslut om lagar som uteslutande riktar sig mot arbetarklassen. I detta sammanhang vill vi endast nämna de statliga arbetslöshetsdirektiven, lagarna om kollektivavtal och arbetsdomstol och varsellagen. Andra lagförslag av liknande klasskaraktär har föreslagits men blivit avvisade. Uppenbart är, att man från skilda håll under en lång följd av år försökt — och delvis lyckats — beröva arbetarklassen en del av dess genom organisationer vunna rättigheter. Närmast gäller detta fackföreningsrörelsen.

Läget just nu har dock på skilda sätt givit vid handen att arbetarmassorna vill värna landets frihet och självständighet. Av denna anledning har man utan klagan påtagit sig mycket tunga bördor och är i fortsättningen fullt beredd att göra sin insats och nödvändiga offer. Många av de fackligt organiserade arbetarna är ute på neutralitetsvakt och fullgör en ur alla synpunkter oklanderlig beredskapstjänst. Ofta får deras familjer lida nöd, eller i varje fall ha en betydligt reducerad försörjning, vilket många andra medborgare icke fått vidkännas. Under dylika förhållanden måste det kännas bittert och hårt, då alla dessa få erfara att statsmakterna oupphörligt antager lagar med straffbestämmelser, som vida överstiger vad som är avsett för kriminella typer och uppenbara brottslingar. Det verkar nästan som om riksdagens majoritet och regering inte skulle kunna lita på den svenska arbetarklassen. Alldeles särskilt framträder detta genom den av urtima riksdagen beslutade lagen om tjänsteplikt m. m. Här utgår man ifrån att den svenske arbetaren måste känna ett icke obetydligt straffhot för att under krigs- eller krisperioder göra sin samhälliga plikt. Naturligtvis är inte förhållandena sådana. Såväl de fackliga organisationerna som dess enskilda medlemmar är fullt på det klara med vad sådana allvarstider kräver av dem och handlar säkert också därefter. En lag, som kriminaliserar och som kan tillämpas nästan var som helst och när som helst, skapar irritation och är ur psykologisk och principiell synpunkt oriktig. Vi förstår dock mycket väl, att under en krigs- eller krissituation kan det vara nödvändigt i vissa fall med en central dirigerering av arbetskraften. Men detta måste då ske i fullt samförstånd med parterna på arbetsmarknaden och icke som nu har skett delvis mot dem. Med all säkerhet kan ett dylikt problem ordnas utan en långt

gående lagstiftning och genom frivilligt engagement bli av betydligt större värde.

Lagen om tjänsteplikt m. m. är av den art, att allvarliga betänkligheter ur dessa synpunkter kan anföras. Redan det förhållandet, att de väsentligaste organisationerna på arbetsmarknaden anfört principiella betänkligheter och givit sin anslutning med vissa förbehåll, utgör ett viktigt skäl för att lagen icke skulle antagits. Därtill kommer att en betydande minoritet inom urtims andra särskilda utskott önskade få viss betydelsefull ändring av lagtexten. Även detta visar att betänkligheter funnits inom riksdagen. Att under dylika förhållanden bibehålla en lag som icke kan tjäna ett nödvändigt samhälleligt syfte och som ett damoklessvärd hänger över arbetarnas huvuden, är inte demokratiskt.

Med stöd av ovanstående synpunkter hemställas,

att riksdagen måtte besluta upphäva lagen om tjänsteplikt m. m.

Stockholm den 22 januari 1940.

Arv. Olsson.

Nils Flyg.